

Bartosz Borkowski
(Warszawa)

MATERIAŁY JULIANA BONDERA
(1900–1975)
(III-233)

Julian Bonder urodził się 9 grudnia 1900 roku w Warszawie. Jego ojciec Bernard pracował w Urzędzie Miejskim, natomiast matka Anna Bonder, z domu Zend, zajmowała się gospodarstwem domowym.

Od 1911 r. uczęszczał do szkoły gimnazjalnej imienia Wojciecha Górskiego w Warszawie. W VII klasie brał udział w zebraniach kółka młodzieżowego PPS-Lewicy. Nastroje rewolucyjne przejął od swego wuja Edmunda Zenda, aktywnego działacza SDKPiL. Julian Bonder za działalność rewolucyjną został usunięty z gimnazjum w ostatniej VIII klasie. Maturę zdawał w 1919 r. jako ekstern w tej samej szkole. W 1919 r. rozpoczął naukę na Politechnice Warszawskiej na Wydziale Mechanicznym. Studia zostały przerwane w 1920 r. przez powołanie do Wojska Polskiego, gdzie służył jako szeregowiec w Zegrzu pod Warszawą. W 1924 r. jako student włączył się do pracy naukowej w Katedrze Hydrauliki i Aerodynamiki Politechniki Warszawskiej pod kierunkiem profesora Czesława Witoszyńskiego. Znajomość ta wywarła ogromny wpływ na zainteresowania Juliana Bondera zagadnieniami aerodynamiki. Studia ukończył w roku 1926 ze stopniem inżyniera mechanika.

Po ukończeniu studiów wyższych pracował w charakterze starszego asystenta na Politechnice Warszawskiej w Instytucie Aerodynamicznym (1926–1939). W czasie wykonywanej pracy ogłosił drukiem liczne prace naukowe z zakresu aerodynamiki teoretycznej i matematyki. Część z nich referował na międzynarodowych zjazdach mechaniki stosowanej, m.in. w Cambridge w 1934 r. Niektóre z jego prac i referatów pojawiły się drukiem w zagranicznych pismach przetłumaczone na inne języki. W 1931 r. napisał pracę doktorską pt. *O pewnym zagadnieniu z teorii odwzorowania podobnego* pod kierunkiem profesora Witoszyńskiego. Następnie w 1936 r. habilitował się na podstawie rozprawy, *Odwzorowania podobne zewnątrz dwóch dowolnych łuków kół na zewnątrz dwóch kół*.

W czasie II wojny światowej ukrywał się z rodziną w podwarszawskiej Radości i kontynuował pracę naukową. Latem 1944 r. wyjechał do Lublina celem współpracy w resortach PKWN.

Z chwilą reaktywowania Politechniki Warszawskiej z siedzibą w Lublinie na początku 1945 r. rozpoczął wykłady matematyki oraz mechaniki. Kilka miesięcy później został powołany do Politechniki Śląskiej w Gliwicach, gdzie następnie został mianowany profesorem nadzwyczajnym matematyki na Wydziale Mechanicznym (1945). Tam prowadził wykłady oraz nadzorował prace placówki do roku 1952. Był inicjatorem podjęcia badań w dziedzinie mechaniki cieczy i gazów.

Oprócz działalności dydaktycznej angażował się w sprawy polityczne. W 1946 r. wstąpił do PPR, następnie działał w PZPR, biorąc udział w pracach organizacji uczelnianych. Wygłaszał również szereg referatów okolicznościowych na tematy marksizmu i leninizmu.

W 1952 r. został przeniesiony do Katedry Aerodynamiki na Wydziale Lotniczym Politechniki Warszawskiej, następnie w 1955 r. do Katedry Aero-hydropneumatyki Wydziału Matematyki i Fizyki Uniwersytetu Warszawskiego, gdzie pracował aż do 1971 r. W latach 1960–1962 był dziekanem tegoż wydziału. W 1954 r. Julian Bonder został powołany na członka korespondenta Polskiej Akademii Nauk. Rzeczywistym jej członkiem został w roku 1966.

W czasie swojej powojennej działalności naukowo-dydaktycznej brał udział w licznych zjazdach, kongresach, komisjach, radach naukowych w Polsce oraz zagranicą, m.in. w

Brukseli, Stresie i Sztokholmie. Ponadto publikował liczne artykuły i rozprawy naukowe, w tym najbardziej znane, *Tensorowe niesymetryczne ujęcie równań dynamiki gazów* (1968), *Czasoprzestrzenna struktura tensorowa sprzężonych pól magnetodynamiki płynów* (1974) oraz wiele innych.

Oprócz Polskiej Akademii Nauk oraz partii politycznych był także członkiem Polskiego Towarzystwa Matematycznego, Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego oraz Towarzystwa Wiedzy Powszechnej.

Został odznaczony Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski (1954), Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski (1971), Medalem 10-lecia Polski Ludowej (1955) oraz Medalem Za Długoletnią Służbę (ok. 1938–1939).

Był żonaty z Florą z domu Goldman. Bezdzietny.

Zmarł 7 grudnia 1975 r. Został pochowany w Warszawie na cmentarzu Powązkowskim (kwatery 32B-6-31).

Materiały Juliana Bondera zostały przekazane dla Archiwum PAN przez jego żonę Florę Bonderową w całości w 1979 r. (ks. nabytków 1505). Porządkowaniem spuścizny zajął się mgr Bartosz Borkowski w maju 2011 r. Rozmiar spuścizny wynosi 0,75 m.b. Zawiera ona materiały z lat 1908–1978, podzielone na VI zasadniczych grup uszeregowanych chronologicznie i rzeczowo.

Grupa I obejmuje 26 jednostek zawierających materiały z lat 1931–1973. Jest to najliczniejsza i najobszerniejsza grupa z całej spuścizny. Jako jedyna liczy cztery podgrupy: A. Opracowania, artykuły, referaty; B. Wykłady i odczyty; C. Projekty techniczne; D. Materiały warsztatowe.

Pierwsza podgrupa (19 j.a.) obejmuje lata 1931–1974. Znajdują się w niej prace naukowe w formie rękopisów i maszynopisów. Wiele z nich napisanych jest w języku francuskim. Liczne są także fragmenty prac. W czasie szeregowania materiałów starano się zachować układ nadany im przez twórcę spuścizny. Na odwrocie niektórych kart (np. j. 14) znajdują się krótkie notatki, np. dotyczące osoby Józefa Stalina. Podgrupa druga (4 j.a.) dotyczy lat 1944–1972 i obejmuje wykłady i odczyty z zakresu matematyki oraz filozofii marksistowskiej. Projekty techniczne wykonywane przez twórcę spuścizny na zamówienie w latach 1941–1958 umieszczono w podgrupie trzeciej (2 j.a.).

Ostatnia podgrupa zawiera materiały warsztatowe (1 j.a.).

W skład grupy II wchodzi materiały z lat 1931–1972 (5 j.a.). Podzielone zostały na 3 podgrupy: A. Działalność naukowa, zawodowa i organizacyjna; B. Działalność dydaktyczna; C. Działalność polityczna.

Pierwsza podgrupa (2 j.a.) obejmuje lata 1924–1974. W jej skład wchodzi m.in. podania, sprawozdania, umowy, korespondencja itp. Najliczniejsze materiały dotyczą Polskiej Akademii Nauk, co świadczy, że J. Bonder był aktywnym członkiem tej instytucji.

W podgrupie drugiej (2 j.a. z lat 1948–1970) odnoszącej się do działalności dydaktycznej zamieszczono ocenione sprawdziany uczniów J. Bondera oraz opiniowanie działalności Michała Łunca, który był jego współpracownikiem naukowym, specjalistą w zakresie mechaniki płynów, profesorem Uniwersytetu Warszawskiego oraz członkiem Polskiej Akademii Nauk. Trzecia podgrupa posiadająca tylko jedną jednostkę zawiera materiały z działalności partyjnej w PPR i PZPR (lata 1947–1975).

Grupa III zawiera materiały biograficzne z lat 1908–1975, liczy 4 jednostki. Wśród nich znajdują się dokumenty osobiste oraz życiorysy. Warto zaznaczyć, że na ich odwrotnych kartach znajduje się statut Związku Niezależnej Młodzieży Socjalistycznej. W grupie umieszczono również fotografie, dwie z nich zostały przekazane do zbiorów fotografii Archiwum PAN (XXXIII-26).

W liczącej tylko jedną jednostkę grupie IV znajduje się niewielka ilość korespondencji prywatnej wpływającej i wychodzącej z lat 1945–1963. Na wyróżnienie zasługuje jednak list

od nieznanego nadawcy dotyczący losów przyjaciół i znajomych J. Bondera, w tym profesora Witoszyńskiego podczas II wojny światowej.

Przedostatnia V grupa (1965–1978) to wspomnienia o J. Bondrze napisane po jego śmierci oraz spis materiałów dodatkowo przekazanych przez jego żonę dla Archiwum PAN i zawiera jedną jednostkę.

W VI ostatniej grupie zamieszczono załączniki, w skład których wchodzi 4 jednostki z lat 1925–1972. Obejmują one odznaczenia oraz artykuły J. Bondera wydane drukiem.

Archiwum PAN nadało spuściźnie sygnaturę III-233, nr zespołu 3346/0. Całość liczy 41 jednostek. Do inwentarza dołączono jeden aneks. W bazie szukawarchiwach zespół ma nr 346.

Źródła i bibliografia

1. *Materiały Juliana Bondera*, Archiwum Polskiej Akademii Nauk, sygn. III-233, j. 32–34, 38
2. Andrzej Śródka, *Bonder Julian*, [w:] *Uczeni polscy XIX i XX stulecia*, Warszawa 1994, t. I, s. 181–183
3. *Julian Bonder*, [w:] *Wielka encyklopedia PWN*, Warszawa 2001, t. 4, s. 271

PRZEGLĄD ZAWARTOŚCI INWENTARZA

I	Materiały twórczości naukowej	1–26
	A Opracowania, artykuły, referaty	1–19
	B Wykłady i odczyty	20–23
	C Projekty techniczne	24–25
	D Materiały warsztatowe	26
II	Materiały działalności naukowej, zawodowej, organizacyjnej, dydaktycznej i politycznej	27–31
	A Działalność naukowa, zawodowa i organizacyjna	27–28
	B Działalność dydaktyczna	29–30
	C Działalność polityczna	31
III	Materiały biograficzne	32–35
IV	Korespondencja wpływająca i wychodząca	36
V	Materiały o twórcy zespołu	37
VI	Załączniki	38–41
	Aneks	1

I. MATERIAŁY TWÓRCZOŚCI NAUKOWEJ

A. Opracowania, artykuły, referaty

1. *O pewnym zagadnieniu z teorii odwzorowania podobnego*
Sur un problème de la représentation conforme
Rozprawa doktorska, opis postępowania przy promocji doktorskiej, nadbitka 1931, masz., druk, j. franc., pol., l., sz., k. 151

2. *Odwzorowanie podobne zewnątrz dwóch dowolnych łuków na zewnątrz dwóch kół*
Rozprawa habilitacyjna: fragmenty, streszczenie, nadbitka
1934, rkp., masz., druk, j. franc., pol., l., sz., k. 84
3. *O drganiach płaskich ścian tuneli aerodynamicznych*
Thumione drgania wymuszone płaskich ścian tuneli aerodynamicznych
Vibrations forcées amorties de parois planes d'une soufflerie aérodynamique
Prace, fragmenty, obliczenia, rysunki, streszczenia, nadbitka
1936–1950, rkp., masz., druk, j. franc., pol., l., sz., k. 70
4. *Cechy charakterystyczne trzepotania płatów lotniczych (Zagadnienie „Flutter”)*
O konieczności przeprowadzania serii pomiarów w celu oznaczenia wartości
głównych parametrów wpływających na przebieg samoczynnych drgań skrzydeł
samolotu
Fragmenty prac
1937–1949, b.d., rkp., masz., j. franc., pol., l., k. 104
5. *O pojęciu wielkości i ich pomiarze*
Fragmenty pracy
Po 1939–1945, rkp., l., k. 63
6. *Kinematyka ośrodków ciągłych w czasoprzestrzennym ujęciu niezmienniczym*
Fragmenty rozdziału I
1965–1967, rkp., masz., j. franc., pol., l., k. 185
7. Jw.
Fragmenty rozdziału I
1965–1967, rkp., masz., j. franc., pol., l., k. 175
8. Jw.
Fragmenty rozdziału I
1965–1967, rkp., masz., j. franc., pol., l., k. 170
9. Przepływy quasi-jednowymiarowe, matematyka
Fragmenty prac
1953–1967, b.d., rkp., masz., l., k. 49
10. *Analiza czasoprzestrzenna struktur magnetodynamicznych fal prostych*
Opracowanie
1970–1971, rkp., masz., l., k. 199
11. *Généralisation de la méthode de Schwarz des représentations conformes*
Uogólnienie metody odwzorowań Schwarza
Artykuły opracowane na podstawie referatów wygłoszonych na IV Kongresie
Międzynarodowym Mechaniki Stosowanej w Cambridge oraz dla Warszawskiego
Towarzystwa Politechnicznego, program, zaproszenia, rysunki, korespondencja
1934–1935, rkp., masz., j. ang., franc., pol., l., k. 147
12. *O funkcjach odwzorowujących w sposób wzajemnie jednoznaczny i wielokątny górną*
półpłaszczyznę na zewnątrz łuków pewnych krzywych algebraicznych

O pewnym rozszerzeniu zakresu zastosowań zasady symetrii (zasady odbić Schwarz'a), przy efektywnym wyznaczaniu odwzorowań wiernokątnych
Sur les fonctions réalisant les représentations conformes et biunivoques d'un demi-plan sur les extérieurs des arcs de certaines courbes algébriques
Zastosowanie fal prostych do badania niustalonych płaskich izentropowych przepływów ściśliwych

Artykuły opracowane na podstawie referatów wygłoszonych na Wspólnym IV Zjeździe Matematyków Polskich, III Zjeździe Matematyków Czechosłowackich w Pradze oraz IX Międzynarodowym Kongresie Mechaniki Stosowanej w Brukseli, streszczenie, nadbitki
1948–1956, rkp., masz., druk, j. ang., druk, franc., pol., ros., l., sz., k. 161

13. *Kierunki rozwoju przepływów przydźwiękowych i naddźwiękowych*
Pole prędkości i kongruencje linii ruchu
Przyczynek do teorii całek równań drgań wymuszonych ustrojów sprężystych tłumieniem wewnętrznym i zewnętrznym
Sur les problèmes aux « limites mobiles » qui se présentent dans la dynamique des gaz
Sur quelques paradoxes de la théorie actuelle des écoulements coniques stationnaires, autour des obstacles infiniment aplatis
Artykuły, streszczenia
1951–1966, rkp., masz., druk, j. franc., pol., l., k. 47
14. *Sur le fondement des schemas « unidimensionnels » pour les écoulements compressibles, bartschkes et semi-stationnaire*
Sur les formes invariantes des équations de la dynamique des gaz et sur quelques propriétés générales des écoulements compressibles qui en résultent
Sur les propriétés fondamentales des ondes doubles dans les écoulements compressibles irrotationnels, tridimensionnels et non-stationnaires
Sur la validité des équations unidimensionnelles des écoulements compressibles du fluide parfait par un moyen quelconque
Artykuły
1958–1960, b.d., rkp., masz., j. franc., pol., l., k. 64
15. Aerodynamika i fale proste
Fragmenty artykułów, rysunki, streszczenie
Ok. 1955, rkp., masz., l., k. 49
16. Ruch wirów, wiry Lagally'ego
Artykuły
B.d., rkp., l., k. 62
17. René Thiry „*Sur les solutions multiples des problèmes d'hydrodynamique relatifs aux mouvements glissants*”
Ruchy wirów
Sur un cas de mouvements plans à deux sillages
Referaty wygłoszone m.in. na Seminarium Matematycznym Uniwersytetu Warszawskiego omawiające prace obce
1924–1936, rkp., masz., l., k. 119
18. *O niezmienniczym charakterze równań dynamiki gazów*

O pewnej metodzie efektywnego rozwiązania zagadnienia Cauchy'ego dla równania różniczkowego zwyczajnego n -ego rzędu, liniowego, niejednorodnego, o stałych współczynnikach

O podstawowych zagadnieniach i charakterystycznych metodach dynamiki gazów
Referaty wygłoszone na zebraniach naukowych Oddziału Warszawskiego PTMTiS oraz na posiedzeniu Katedry Zespołowej Matematyki
1952–1963, rkp., masz., l., k. 123

19. *Czasoprzestrzenna struktura tensorowa sprzężonych pól magnetodynamiki płynów*
Referat wygłoszony podczas Konferencji Szkoleniowej w Jabłonie, umowy wydawnicze z Zakładem Narodowym im. Ossolińskich, nadbitka
1970–1974, rkp., masz., druk, l., sz., k. 130

B. Wykłady i odczyty

20. *Niezmiennosc równań elektromagnetyki płynów w czasoprzestrzeni ametrycznej*
Wykład dla Wszechnicy Polskiej Akademii Nauk
1972, rkp., masz., l., k. 84
21. *Kilka słów o roli prof. dr M.T. Hubera jako propagatora zastosowań matematyki w naukach technicznych*
W sto pięćdziesiątą rocznicę utworzenia Szkoły Politechnicznej w Paryżu
Odczyty okolicznościowe
1944–1951, l., k. 42
22. *Potrzeby dynamiki gazów w zakresie równań różniczkowych o pochodnych cząstkowych*
Odczyt wygłoszony na konferencji w Krakowie poświęconej równaniom różniczkowym cząstkowym, streszczenie odczytu
1955, rkp., masz., l., k. 30
23. *Na czterdziestolecie książki Lenina „Materializm i empiriokrytycyzm”*
Leninowski etap filozofii marksistowskiej
Odczyty okolicznościowe, korespondencja
1949–1950, rkp., masz., l., k. 44

C. Projekty techniczne

24. *Analiza zagadnienia drgań powstających podczas rozruchów mechanizmach dźwigowych*
Objaśnienia do projektu wirników pomp śmigłowych, przyspieszających krążenie wody w centralnym ogrzewaniu
Projekt wstępny urządzeń do pomiaru wydatku pomp
Projekty i objaśnienie wykonane dla Biura Projektowania Urzędzeń Przemysłu Hutniczego wraz z umową zlecającą wykonanie pracy oraz na zamówienie dla firmy SIM w Warszawie, rachunek za wykonanie pracy
1941–1958, rkp., masz., l., sz., k. 93
25. *Pompy śmigłowe i propellerowe*
Projekty na zamówienie, rysunki i obliczenia
B.d., rkp., masz., l., sz., k. 63

D. Materiały warsztatowe

26. Matematyka, fizyka
Notatki i obliczenia
1958, b.d., rkp., masz., l., k. 158

II. MATERIAŁY DZIAŁALNOŚCI NAUKOWEJ, ZAWODOWEJ, ORGANIZACYJNEJ, DYDAKTYCZNEJ I POLITYCZNEJ

A. Działalność naukowa, zawodowa i organizacyjna

27. Politechnika Warszawska
Uniwersytet Warszawski
Podania, sprawozdania, umowa, korespondencja, w tym list z podziękowaniami dla Flory Bonderowej za przekazanie księgozbioru J. Bondera dla Uniwersytetu Warszawskiego
1924–1976, rkp., masz., l., k. 13
28. Kasa im. Mianowskiego
Polska Akademia Nauk
Śląsko-Dąbrowskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk
Statut, notatka dotycząca uposażenia członków PAN, karta indywidualna pracownika nauki PAN, umowa o dzieło, spis wykładów z zakresu najnowszych osiągnięć nauk, sprawozdania, wnioski do planu wydawniczego, korespondencja
1931–1974, rkp., masz., l., k. 85

B. Działalność dydaktyczna

29. Politechnika Śląska Wydział Mechaniczny
Opiniowanie sprawdzianów
1948, b.d., rkp., l., k. 14
30. Opiniowanie działalności naukowej Michała Łunca
Referaty, dokumenty dotyczące nadania tytułu profesorskiego oraz przyjęcia do grona członków Polskiej Akademii Nauk, recenzje prac, korespondencja, opinie, wnioski, wykaz prac naukowych, nadbitki
1952–1970, rkp., masz., j. franc., pol., l., k. 140

C. Działalność polityczna

31. Polska Partia Robotnicza
Polska Zjednoczona Partia Robotnicza
Legitymacja partyjna, mandaty delegacji dotyczące konferencji partyjnych, wycinek prasowy, zaświadczenie, korespondencja
1947–1975, masz., druk, l., k. 43, fot. 1

III. MATERIAŁY BIOGRAFICZNE

32. Dokumenty osobiste
Autobiografie, ankiety personalne, świadectwo dojrzałości, dyplom ukończenia, studiów, wykaz prac i ich charakterystyka
1944–1974, rkp., masz., j. franc., pol., ros., l., k. 97
33. Jw.

Legitymacje, karty wstępu, książeczki członkowskie i studenckie, przysięga uniwersytecka, indeksy
1919–1969, rkp., masz., druk, j. franc., pol., l., sz., k. 238, fot. 17

34. Przebieg działalności zawodowej i naukowej
Nominacje, powołania, rezygnacje i odwołania, przyznanie nagrody, podziękowania, życzenia, fotografia absolwentów Wydziału Mechanicznego Politechniki Śląskiej w Gliwicach, zaproszenia
1935–1975, rkp., masz., l., k. 45, fot. 1
35. Fotografie
1908–1972, l., fot. 24, dwie przekazano do zbioru fotografii Archiwum PAN

IV. KORESPONDENCJA WPŁYWAJĄCA I WYCHODZĄCA

36. Stefan Dobrot
Linus Pauling
Józef Wysocki
7 listów, sprawy dotyczące kwestii naukowych oraz losu profesora Witoszyńskiego podczas II wojny światowej
1945–1963, rkp., masz., j. ang., franc., pol., ros., l., k. 9

V. MATERIAŁY O TWÓRCY ZESPOŁU

37. Flora Bonderowa, *Prace Juliana Bondera nieobjęte spisem*
Władysław Fiszdon, *Julian Bonder 1900–1975*
Grono przyjaciół, *Julian Bonder 1900–1975*
Michał Łunc, *Julian Bonder*
Biografie, spis materiałów przekazanych dodatkowo przez F. Bonderową
1965–1978, masz., druk, l., sz., k. 9

VI. ZAŁĄCZNIKI

38. Krzyże, ordery, odznaczenia, wpinki
Krzyże: Oficerski i Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, medale: Za Długoletnią Służbę, 10-lecia Polski Ludowej, wpinki kongresowe, moneta
Ok. 1938–1971, szt. 33
39. Aerodynamika, fizyka, matematyka
Artykuły J. B.
1930–1963, fkp., druk, j. franc., niem., pol., ros., sz., l., k. 204, zob. aneks
40. Aerodynamika, fizyka, matematyka, materializm dialektyczny
Artykuły J. B.
1925–1972, druk, j. franc., niem., pol., ros., sz., l., k. 356, zob. aneks
41. Geoffrey Ingram Taylor, *Fluid friction between rotating cylinders*, „Proceedings of the Royal Society. Mathematical and Physical Sciences, 1936, t. 157, s. 565–578
„Colloquium Mathematicum”, 1947, t. I, s. 29–35
Artykuły

ANEKS

J. 39 Aerodynamika, fizyka, matematyka

1. *Application des ondes simples à la recherche des écoulements compressibles, isentropiques, non stationnaires*, „IXe Congrès international de mécanique appliquée”, 1957, t. III, s. 85–94
2. *Contribution à la théorie des intégrales d'équations des vibrations forcées de systèmes élastiques avec amortissement intérieur et extérieur*, „Colloquium Mathematicum”, 1948, t. 1, s. 161–167
3. B. J., Turski S., Drobot S., Mikusiński J.G., Nowacki W., Nowiński J., Olszak W., Szulkin P., *Die mathematischen Methoden der modernen Technik*, [w:] *VIII Polnische Mathematikerkongress*, Berlin 1954, s. 111–125
4. B. J., Neumark S., *Einige Bemerkungen zu der Abhandlung „Über die Bewegung einzelner Wirbel in einer strömenden Flüssigkeit”*, „Mathematische Zeitschrift”, 1930, t. IV, s. 600–605
5. *La forme invariante des équations générales de la dynamique des gaz réels*, „Bulletin de l'Académie polonaise des sciences”, 1963, t. IX, s. 265–271
6. *Kilka uwag o kryteriach, którymi powinny czynić zadość prace kandydackie z zakresu nauk technicznych*, „Życie Szkoły Wyższej”, 1955, nr 6, s. 23–28
7. Aerodynamika, „Mechanik”, 1949, t. I, s. 1041–1170
8. *O funkcijach osuščestvlajuščich vzaimo odnoznačnoe konformnoe otobraženie verchnej poluploskosti na vnešnosti dug nekotorych algebraičeskich krivyh*, „Čechoslovakij matematičeskij žurnal”, 1951, t. I, s. 229–257
9. *Ondes simples dans les écoulements compressibles plans en régime non stationnaire*, „Archiwum Mechaniki Stosowanej”, 1956, t. VIII, s. 647–670

J. 40 Jw.

10. *O potrzebie utworzenia Instytutu Nauk Technicznych*, „Przegląd Techniczny”, 1945, nr 11, s. 13–16
11. *O sprzężonych drganiach płatów wolnonośnych*, „Wiadomości Techniczne Lotnictwa”, 1936, nr 2, s. 50–79
12. *O tenzornom metode v teorii neustanovivšichsja prostranstvennych tečenij tipa dvojnoj volny*, „Příkladnaja matematika i mechanika”, 1960, t. XXIV, s. 1079–1087
13. *O źródle oporu aerodynamicznego*, „Wszechświat”, 1930, nr 4
14. Recenzja książki A. Kaufmanna i R. Douriaux, *Les fonctions de la variable complexe*, 1962
15. Ruch dwóch walców w cieczy doskonałej wraz z zastosowaniem do lotu w bliskości ziemi, „Warszawskie Towarzystwo Politechniczne – Sprawozdania i Prace”, 1925, t. IV
16. *Sur la construction de solutions, relatives aux problèmes non stationnaires d'une classe des écoulements compressibles*, 1967
17. *Sur la structure tensorielle spatio-temporelle des équations de la magnétodynamique des fluides*, „Fluid Dynamics Transactions”, 1971, t. V, s. 33–45
18. *Sur les fonctions réalisant les représentations conformes et biunivoques d'un demi-plan sur les extérieurs des arcs de certaines courbes algébriques*, „Czechoslovak Mathematical Journal”, 1951, t. I, s. 203–228

19. *Sur le fondement et les limites de validité des schémas „Undimensionnels” en aéromagnétodynamique*, „Fluid Dynamics Transactions”, 1969, t. IV
20. *Sur l’invariance du système différentiel de la dynamique des gaz réels, envisagé dans l’espace-temps affiné, sans métrique (Application du principe de Galilée)*, „Archiwum Mechaniki Stosowanej”, 1964, t. XVI, s. 189–200
21. *Sur une forme symétrique spatio-temporelle des équations de la dynamique des gaz et sur quelques-unes de ses applications*, „Archiwum Mechaniki Stosowanej”, 1962, t. XIV, s. 289–311
22. *Tensorowe niemetryczne ujęcie równań dynamiki gazów*, 1968
23. B. J., S. Drobot, *Uwagi krytyczne o tzw. „racjonalnej teorii ruchu burzliwego” i o jej zastosowaniach*, „Archiwum Hydrotechniki”, 1957, t. IV, s. 84–94
24. *Über die Darstellung gewisser, in der Theorie der Flügelschwingungen auftretender Integrale durch Zylinderfunktionen*, „Kleine Mitteilungen”, 1939, s. 251–252
25. *Władysław Fiszdon*, „Nauka Polska”, 1972, nr 5, s. 78–82
26. *Wpływ przecięcia na promień działania samolotu*, „Przegląd Techniczny”, 1929
27. *Zmiana kierunku prądu jednostajnego o 180°*, „Przegląd Techniczny”, 1925, t. LXIII
28. *Z teorii drgań skrzydeł samolotu*, „Technika Lotnicza”, 1939
29. *Z zagadnień zastosowania metody dialektycznej w badaniach przyrodniczych*, „Polska Akademia Nauk – Nauka Polska”, 1955, nr 2, s. 75–92